

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

מותאם ל **כיתה י'**

משך **90 דקות**

מיקום בתכנית **שיעור 8+9 יחידת לימוד חמישית בשלב הגילוי לאחר השיעור על יחסי יהודים וערבים בגליל העליון**

90 דקות(עדיפות לשני שיעורים רצופים)

מטרות היחידה

- יכירו את המושגים: יישוב, מעברה, עיירת פיתוח
- יבינו את האתגרים בהקמת קריית-יוסף
- יזהו יחסי גומלין בין קריית שמונה לקיבוצי האזור
- ינתחו תהליך מעבר ממעברה לעיירה
- יפתחו חשיבה ביקורתית על המציאות האזורית כיום

עזרים נדרשים

- מקרן+ חיבור לאינטרנט למצגת
- דף עבודה לשיעור השני
- לוח וטושים

מטרת היחידה

היחידה עוסקת בשאלה: כיצד התפתחה קריית שמונה מיישוב למעברה ולעיירה ומה היו יחסי הגומלין עם קיבוצי האזור?

היחידה מניחה את הבסיס להבנת:

- תהליכי התיישבות בגליל העליון
- קליטת עלייה והקמת מעברות
- יחסי מרכז-פרפריה אזוריים
- השפעת הקיבוצים על התפתחות העיירה

שיעור 1 · 45 דקות

שלב א': פתיחה- סרטון+ וידון · 8 דקות

סרטון פתיחה: העיר החדשה קריית שמונה - ארכיון לאומי: https://jfc.org.il/news_journal/27163-2/93367-2/

אופציה לשאול אח"כ את התלמידים:

מה הציפיות שמציגים בסרטון לגבי קריית שמונה?

האם לדעתכם ציפיות אלו התממשו?

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

שלב ב': "מקימים יישוב" · 10 דקות

אופציות לסרטונים:

- מאגר סרטונים על קריית שמונה מראשית דרכה לבחירה: <https://jfc.org.il/location/t49827/>
- סיפור העולים לקריית שמונה (אפשר לחתוך) : https://jfc.org.il/news_journal/66671-2/113279-2/

המורה מציגה תרחיש:

"אתם בני 15, עולים עם המשפחה לארץ, מעלים אתכם למשאת, נוסעים לצפון, מורידים אתכם בשטח פתוח – אין בתים, אין כבישים."

שאלות לתלמידים:

- מה אתם מרגישים ברגע זה?
- מהם שלושת הדברים שאתם חייבים מיד כדי לשרוד את השבוע הראשון?
- האם היתם נשארים? מה השיקולים להישאר או לעזוב?

רושמים על הלוח.

סיכום ביניים: הקמת יישוב אינה רק החלטה על הדף- יש אנשים בשטח שצריכים לבצע, וזה לא כ"כ פשוט כמו שזה נראה.

שלב ג': סיפור ההקמה של קריית שמונה · 15 דקות

העלו את השאלה: "אז - למה בכלל להקים עיר? מה היה חסר שממשלת ישראל בראשות בן גוריון הורה על כך, ושיישובי הגליל חתרו להקים?"

עברו עם התלמידים על סיפור ההקמה דרך המצגת-

- מילון מושגים בסיסי – הבדלים בין יישוב, מעברה ועיירת פיתוח
- הוואקום שנוצר בידיים עובדות ב- 1948: יש חוסר ביישוב הנגב והגליל אחרי עזיבת הערבים והצורך ליישב את המדינה החדשה, יש חוסר בעיירות (מרכז עירוניים) לאזורים השונים
- חזון המדינה ב- 1949 ליישוב הגליל העליון
- הקמת קריית יוסף ב- 1949 ע"י 14 משפחות עולי תימן

שאלה לכיתה:

"כשהקימו את קריית שמונה – האם לדעתכם ראו בה פתרון זמני למגורים, או התחלה של עיר חדשה בצפון?"

אפשר להוסיף שבאותן שנים הייתה התלבטות אמיתית: האם להקים כאן מושב חקלאי קטן, או לפתח עיירה גדולה יותר. לכל אפשרות היו יתרונות, קשיים ורעיונות שונים לגבי החיים בגליל והעתיד של האזור.

- המאבק על הזהות (אפשר להרחיב בשיעור הבא ביחסי גומלין)
- המעבר למעברה בשנות ה-50- האתגרים והקשיים

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

- הפיכה למועצה מקומית עצמאית ב- 1953 (עיירת פיתוח)

שלב ד': האתגרים בראשית הדרך · 15 דקות

אופציה 1: מאבק הזהות של המייסדים

מחלקים את הכיתה לזוגות או שלשות. כל זוג מקבל את תיאור האירוע הבא:

הסיטואציה: שנת 1949, חבר קיבוץ כפר גלעדי הוותיק, אליעזר קרול (איש 'השומר'), נשלח על ידי הממסד לנהל את היישוב החדש של עולי תימן, 'קריית יוסף'. הקיבוץ השכן מספק לחם וחלב, אך המפגש התרבותי טעון. נציגי הקיבוצים מקימים בית ספר ומבקשים להכניס את הילדים ל'כור ההיתוך' הציוני, ללמד אותם עברית, ערכים חלוציים ולגזוז את פאותיהם. ההורים המבוגרים חשים פטרונות ומפחדים שהקיבוץ החילוני ינתק את הילדים ממורשתם, מהשפה ומדתם.

ציטוט:

"עיתון 'דבר' שיתף את קוראיו בתהליך הקמת היישוב החדש שנקרא 'קריית יוסף' על שמו של יוסף טרומפלדור. הדיווח הכתיר את העיירה המתוכננת בתואר 'עיר גנים', ברוח המודל התכנוני שיובא מאירופה וקבע 'עתיד מזהיר נשקף לה!'. כפר גלעדי, הקיבוץ הוותיק בצפון עמק החולה והקרוב ביותר לחלסה סיפק לחם וחלב לעשרות משפחות עולי תימן שהתיישבו בה במשך שלושת החודשים הראשונים.

בספטמבר 1949 נשלח חבר קיבוץ כפר גלעדי אליעזר קרול, איש השומר, לנהל את 'קריית יוסף' אולם תהליך האכלוס והקליטה היה מורכב, ויצר קונפליקט מתמשך בין הזהות של הקהילה הקולטת לזו הנקלטת.

המאמצים להכניס את בני הנוער במעברת קריית שמונה לכור ההיתוך הציוני נתקלו בהתנגדות נחרצת של המבוגרים. אלה קיבלו בחשדנות את רוח ההתנדבות החברתית שנשבה מהקיבוץ השכן, אם מפני שחשו את הפטרונות שנלוותה לה ואם כיוון שזיהו את צידה האחר, שעלול לנתק את בני הנוער ממורשתם ומזהותם.

סלע המחלוקת הוא הזהות של הקהילה והאופן שבו חשו כי הקיבוצים בתפיסת עולמם, מאיימים עליה.

בניגוד לנטייה לייחס לחברי הקיבוצים מגמת הסתגרות בשנות המדינה הראשונות, מרבית הקיבוצים ביטאו עמדה שחתרה לאינטגרציה מלאה ככל האפשר של קריית שמונה עם היישובים השיתופיים. אולם, חלופת מכתבים של הקהילה התימנית לבן גוריון ובהמשך האיומים של הקהילה, משקפים את יכולת ההתנגדות של העולים ובהמשך גם את ההצלחה של המאבק שלהם אשר בסופו הממסד מספק להם מקום מגורים חלופי. מקום בו יוכלו לממש את אורח חייהם וזהותם."

השאלה לדין בזוגות:

"אילו הייתם נערים עולים במעברה – מה דחוק יותר: להשתלב מהר בישראל החילונית כדי להצליח, או להילחם כדי לשמור על המסורת של ההורים גם אם זה ייצר פער מול המדינה?"

איסוף של המורה:

הכרעת המציאות: "העולים לא היו קורבנות פסיביים. הם ניהלו מאבק אקטיבי, שלחו מכתבים לבן גוריון, דרשו חינוך דתי, ובסופו של דבר הדיחו את מנהל המעברה קרול ואף עצבו בהמשך כדי להקים מושבים חקלאיים משלהם שיתאימו לאורח חייהם."

ניתן להיעזר במצגת

*למעוניינים להרחיב יש מצגת שמתמקדת בסיפור של קבוצת עולי תימן

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

אופציה 2: דילמת המקימים

מחלקים את הכיתה לקבוצות, כל קבוצה מקבלת דילמה-

קבוצה 1 – דילמת הדיור (הבית מול החופש): "הגעתם עם משפחה גדולה. מנהל המעברה אומר לכם: 'כרגע יש רק אוהלים, אבל אם תסכימו לעבור לעיר במרכז הארץ, יש שם צריפי עץ אטומים לגשם'. מצד אחד – במרכז התנאים הפיזיים טובים יותר כרגע. מצד שני – באתם לבנות את הגליל, ואתם רוצים שהילדים שלכם יגדלו פה, גם אם זה אומר לישון על האדמה באוהל דולף בחורף הראשון."

הדילמה: האם לעזוב בשביל נוחות זמנית, או להישאר ולהקריב את בריאות המשפחה בשביל חזון ובניית מקום חדש?

קבוצה 2 – דילמת התעסוקה (עצמאות מול תלות): "אתה היית סוחר מכובד או בעל מלאכה בארץ המוצא שלך. פה בקבוצה אומרים לך: 'אין עבודה במקצוע שלך. העבודה היחידה היא עבודת דחק – לחפור תעלות או לשתול עצים עבור קק"ל/הקיבוצים בסביבה, ולקבל תלושים קטנים מהמדינה'."

הדילמה: איך שומרים על הגאווה והערך העצמי כשצריך לעבוד בעבודה שלא מכבדת את הכישרון שלך, רק כדי להביא לחם הביתה? האם לשתף פעולה עם המערכת או למרוד ולדרוש פתרונות אמיתיים?

קבוצה 3 – דילמת השירותים והתרבות (חינוך, שפה וזהות): "מקימים בית ספר ראשון במעברה. המורים (שלרוב מגיעים מחוץ למעברה) אומרים לכם: 'כדי שהילדים שלכם יצליחו בישראל, הם חייבים להתאים את עצמם לדמות הצבר הישראלית, ולעזוב את המנהגים שהבאתם מהבית'."

הדילמה: מה דחוף יותר – שהילדים ישתלבו מהר במדינה החדשה וילמדו, או לשמור על המסורת, השפה והכבוד של ההורים, גם אם זה ייצר פער מול החברה הישראלית?

שאלות לדיון בקבוצות:

- אילו רגשות עולים בקרב חברי הקבוצה מול הסיטואציה הזו?
- מה הדבר שהכי קשה לוותר עליו בדילמה הזו (הבריאות? הכבוד? הזהות?)
- הציעו פעולה אחת אקטיבית שהמקימים יכולים לעשות בעצמם כדי להתמודד, בלי לחכות שהממסד יפתור להם את הבעיה (איך הם הופכים את הקושי לחומר בעירה לעשייה?).

איסוף של המורה:

המורה מבקש מכל קבוצה להציג מסקנות ותובנות.

אפשר להוסיף: "שימו לב שהמקימים של קריית שמונה לא רק התמודדו עם 'חוסר בתשתיות'. הם התמודדו עם שאלות של זהות, כבוד אנושי וחלוציות אמיתית. התנאים היו קשים לכולם, אבל בתוך המעברה צמחו מנהיגים מקומיים, אנשים שהקימו מוסדות בעצמם, ולא רק חיכו שיבנו להם."

שלב ה': סיכום ועיבוד · 7 דקות

שאלות לתלמידים ולקבוצות:

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

- לנוכח האתגרים הגדולים - מה יכול לגרום לאנשים שרק הגיעו לארץ חדשה, לארצם, לגייס רוח וכוח לפעול ולקדם את התחומים האלה? למה הם היו זקוקים כדי להצליח במשימות השונות?
- מה הפתיע אתכם בלמידה היום?
- מה התחדש לכם?
- מה הייתם רוצים לדעת עוד?

סיכום של המורה:

"למדנו היום על הקמת קריית שמונה. ראינו כמה הדרך מורכבת- מהחזון הגדול להקמת עיר ועד מימושו - יש הרבה דרך. בשיעור הבא נעמיק בקשר בין קריית שמונה לקיבוצים מסביב - ואיך זה השפיע על ההתפתחות שלה."

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

שיעור 2

(45 דקות)

ניתן להרחיב במאמר: הקיבוץ והמעברה : המקרה של קיבוצי הגליל העליון וקריית שמונה:

https://www.researchgate.net/publication/321715027_The_Kibbutz_and_the_ma'abara_the_case_of_Kiryat_Shmona

דגשים פדגוגיים לשיעור

- לעודד שיח לא שיפוטי
- לחבר למציאות המקומית של התלמידים
- להדגיש מורכבות ולא "טובים מול רעים"
- לחבר את התלמידים להיכרות אישית עם קיבוצים באזור / עם קריית שמונה, איפה הם היו רוצים להכיר יותר ואיפה האחראיות שלהם על החיבור

שלב א': פתיחה · 10 דקות

שאלה לכיתה: "אם הייתם צריכים לתאר את ההבדל בין קיבוץ באזור לבין עיר כמו קריית שמונה – מה הייתם אומרים?"

כותבים על הלוח שני טורים: קיבוצים | קריית שמונה

התלמידים מעלים:

- משאבים
- שטחים
- עבודה
- קהילה
- שירותים
- תודעה

שאלת המשך: "האם הפערים האלה תמיד היו קיימים?"

שלב ב': סיפור הקמת קרית שמונה – דילמה · 10 דקות

תזכורת לשיעור הקודם (במצגת):

- עולים מגיעים לחלסה (קריית יוסף)
- תנאים קשים
- אין תשתיות

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

- הקיבוצים מבוססים סביב

שאלה: "אם הייתם מגיעים למקום כזה – מה הייתם מצפים מהקיבוצים?"

"אם הייתם חברי קיבוץ- האם הייתם מתערבים?"

המשך לימוד במצגת- מפגש בין 2 העולמות

שלב ג': דיבייט- יחסי קיבוצים- עיר · 20 דקות

רקע לכל הכיתה:

הקיבוצים מתלבטים אם לצרף את קריית שמונה למועצה האזורית שלהם כישוב שווה זכויות: נעשה ניסיון למצוא מסגרת ניהולית למעברת חלסה (קריית שמונה). עולה הצעה לצרף את אלפי העולים מהמעברה לתוך המועצה האזורית "הגליל העליון" (שהייתה מורכבת מקיבוצים בלבד) כישובים שווי זכויות. הקיבוצים עומדים בפני דילמה קשה: מצד אחד, רצון לעזור ושכנות טובה. מצד שני, פחד דמוגרפי – מספר העולים במעברה עוקף במהירות את מספר חברי הקיבוצים. אם יקבלו זכות בחירה שווה, הם יהפכו לרוב וינהלו את האזור כולו.

חלקו את הכיתה לשלוש כשמחצית מהקבוצות מקבלות את כרטיסייה א' ומחצית שנייה את כרטיסייה ב'. * על כל קבוצה לענות על השאלה שיש לה בכרטיסייה ולהיות מוכנה להשתתף בדיון הכיתתי. * הרעיון שכל קבוצה תייצג את העמדה שקיבלה בכרטיסייה, גם אם חברי הקבוצה חושבים אחרת באופן אישי.

כרטיסייה א': מחנה הרוב – תומכי שילוב המעברה במועצה

"בניגוד לנטייה לייחס לחברי הקיבוצים מגמת הסתגרות בשנות המדינה הראשונות, מרבית הקיבוצים ביטאו עמדה שחתרה לאינטגרציה מלאה ככל האפשר של קריית שמונה עם היישובים השיתופיים. הגישה היסודית של תומכי הכללת המעברה במועצה האזורית ביטאה תחושה של אחריות היסטורית כלפי הישראלים החדשים, שזה אך הגיעו לגבולה הצפוני של הארץ" (פרופ' אמיר גולדשטיין).

העמדה שלכם: הקיבוץ אינו יכול לחיות בבידוד. יש לנו אחריות מוסרית כלפי העולים. אם נשאיר אותם מחוץ למועצה, ניצור פער מעמדי ושנאה שתתפוצץ לנו בפנים בעתיד.

הציטוטים שלכם (מתוך מאמרו של פרופ' אמיר גולדשטיין):

- העמדה האידיאולוגית של תומכי הכללת המעברה במועצה האזורית: "יישוב זה נמצא בתוכנו ועלינו לשאת באחריותו מכל הבחינות [...] עלינו להעמיד על עצמנו את העול הזה ולשאת בו".
- התפיסה לגבי גורל העולים והאחריות של הקיבוץ: "אנשי חלסה הובאו הנה [...] מי שכיוון אותם מחו"ל לא חשב עד הסוף מה יהיה עם האנשים האלה".
- הקריאה לשבירת המחיצות והציאה אל העולים: "תפקידנו ללכת אל העם ולהיצמד אליו"
- "המלחמה על דמות המעברה היא מלחמתנו, מלחמתו של הקיבוץ".

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

- האזהרה החריפה של אטא מירון (חבר קיבוץ כפר סאלד): "במציאות המשקית הם מנוצלים על ידי בעלי הקרקע של הסביבה, זאת אומרת הקיבוצים. לא תעזור שם שום הסברה מטעם הקיבוצים. אפשר לצפות לתהלוכת מחוסרי עבודה לפני הקיבוצים". (אטא מירון הציע להכניסם כשותפים שווים כדי למנוע את "שנאת הקולקים" – כלומר, שנאת העולים כלפי הקיבוצים העשירים).
- האזהרה מפני יצירת כוח עוין אם הקיבוצים יסתגרו: "לא נוכל להשאירו פרוץ לרוחות מנשבות ולתת לאחרים לכוון את התפתחותו. הוא יושב בתוכנו ועלול להיות בעוכרנו אם לא נכונו ברוחנו".

שאלה לדיון: ממה חוששים תומכי השילוב שיקרה בעתיד אם הקיבוצים יפנו לעולים עורף וישאירו אותם מחוץ למועצה האזורית? לאיזה טיעון הכי התחברתם? הציגו אותו בכיתה במילים שלכם.

כרטיסייה ב': מחנה המיעוט – מתנגדי שילוב המעברה (בעד בידול)

"העמדה המשלבת נחלת הרוב במשקים הצפוניים נשללה בתוקף על ידי חברים אחרים, לא מעטים. אלה סירבו להפוך אותה לשותפה מלאה ומשולבת במועצה האזורית ההומוגנית יחסית. המסתייגים חשו כי התנועה הקיבוצית זכתה בשליטה מכרעת על חבל ארץ גדול יחסית, שילוב המעברה בתוך המועצה האזורית יגרום לאובדן נכס יקר זה. השפעה לא פחותה הייתה לחשש מפני אובדן זהותה הייחודית של המועצה האזורית כתוצאה מהכנסת המרכז העירוני ההולך ומתפתח לשטח שיפוט ולשוורתיה. בבסיס הקול המבדל עמדו הדאגה מפני צביונה העתידי של העיירה והתחושה שהפערים החברתיים, התרבותיים והרעיוניים בין המשקים ליישוב החדש אינם ניתנים לגישור" (פרופסור אמיר גולדשטיין).

העמדה שלכם: הקיבוצים הם מפעל חלוצי חקלאי, והעולים הם עירוניים. שילובם יגרום לקיבוצים לאבד את הרוב הדמוגרפי במועצה, ויסכן את האדמות והנכסים שצברנו בזיעה ובדם.

הציטוטים שלכם (מתוך מאמרו של פרופ' אמיר גולדשטיין):

- החשש מפני השינוי של אופי האזור מחקלאי לעירוני: "אילו הייתה תקווה שזה יהיה יישוב חקלאי היינו צריכים להכניסם. אולם הכיוון הוא ליישוב עירוני. זה יהיה בניגוד גמור לכל מהלך חיינו".
- החשש מפני רוב דמוגרפי של העולים ("מאירוציה"): "יישוב זה יבלע אותנו ולא נוכל לשאת באחריותו".
- החשש הכלכלי על הקרקעות והנכסים של הקיבוצים (מתוך אסיפת החברים בכפר סאלד): "כבר היום יש תביעות מצדו לקרקע, אשר יכול לחבל קשות בקיבוצים [...] תהיה מלחמה קשה. אם יהיה רוב אחר במועצה יש סכנה לאדמות שהקיבוצים מעבדים".
- עמדתו הרשמית של נחום הורביץ (נציג קיבוץ כפר גלעדי בהנהלת המועצה): "אין הכרח להכניס את כל היושבים באזור לתוך המועצה [...] עלינו לפתח את חלסה ולהקפיד שנציגות ההסתדרות תהיה גדולה במועצתה העצמאית, אולם אין לספחה למועצה שלנו".

שאלה לדיון: האם הפחד של הקיבוצים מאיבוד מפעל חייהם והאדמות שלהם הוא חשש לגיטימי ומוצדק, או תירוץ לשמירת הכוח והכסף אצלם? לאיזו טענה התחברתם? הציגו אותה בכיתה.

נהלו דיון קצר בכיתה- הזמינו נציג מכל קבוצה להציג את עמדתם, ובהתאם לזמן הנותר, ערכו דיון בין העמדות השונות (אפשרו לקבוצות לשאול שאלות אחת את השנייה ולענות).

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

איסוף וסיכום המורה

"ראינו כאן מאבק מרתק. והנה המציאות: ב-6 במאי 1951 נערכה הצבעה רשמית במליאת המועצה. תומכי השילוב (מחנה הרוב) ניצחו בהצבעה ברוב של 16 מול 11! הרוב רצה לקלוט את תושבי קריית שמונה.. אבל אז קרה אירוע דרמטי: נציגי המיעוט שהפסידו היו כל כך נחושים, שהם קמו, יצאו מהאולם במחאה ושברו את הכלים. כדי למנוע מלחמה פנימית וקרע בתוך הקיבוצים, הרוב נכנע, ויתר על העקרונות שלו – והחליט להשאיר את קריית שמונה בחוץ. בשנת 1953 הוקמה לקריית שמונה מועצה נפרדת (עיירת פיתוח). הדרך הזו קיבעה את הנתק: האדמות החקלאיות, המים והתקציבים נשארו בקיבוצים, וקריית שמונה הושארה בחוץ ללא משאבים. הפער המרחבי הדרמטי שאנחנו רואים בגליל העליון עד היום – נולד בדיוק שם, בויתור של הרוב באותה הצבעה היסטורית"

שלב ד' – סיכום כיתתי · 5 דקות

נקודות לסיכום ע"י המורה:

- נוצרו קשרים כלכליים חשובים
- הייתה תלות הדדית
- לצד זאת – פערים חברתיים ותרבותיים
- היחסים השפיעו על עיצוב האזור כולו

שאלות סיום לתלמידים (לדיון או למחשבה בהתאם לזמן):

- האם גם היום יש יחסים כאלה בין יישובים שונים בגליל?
- איפה אתם רואים את זה סביבכם?
- האם כבני נוער שחולקים את המרחב הגלילי- אתם יכולים לפרק הגדרות ו"סטיגמות" שעדיין קיימות במרחב? כיצד?

סיכום:

"השיעורים האחרונים חושפים כיצד עיר לא נולדת ביום אחד, אלא נבנית מתוך הפער בין חזון גדול למציאות מורכבת בשטח. דרך סיפור הקמת קריית שמונה, מתברר שתהליכי התיישבות הם גם סיפור אנושי של התמודדות, מלחמה על הזהות והסתגלות. המפגש בין העולים לקיבוצים מדגיש יחסים של תלות הדדית לצד פערים חברתיים ותרבותיים שלא תמיד נפתרו. מתוך ההתבוננות בעבר, אפשר לבחון היום עד כמה היחסים והמתח בין זהויות שונות ממשיכים להשפיע גם על חיינו היום".

משימת סיום (רשות)

כתבו: "אני תושב/ת קריית שמונה בשנת 1955 – איך אני מרגיש לגבי הקיבוצים?"

או: "אני חבר קיבוץ – איך אני רואה את העיר?"

אופציה להרחבה -

"הסיפור שלא סופר על מייסדי קריית שמונה" מצגת מלווה ליחידת לימוד המורחב

הקמת קריית שמונה: יישוב, מעברה, עיירה ויחסי גומלין עם הקיבוצים

למורים המעוניינים בכך - ניתן להרחיב בנושא סיפורה של קבוצת עולי תימן שהקימה את קריית שמונה, תוך ערעור על התפיסה ההיסטוריוגרפית המציגה אותם כקורבנות סבילים של הממסד.

המטרה: להכיר ביוזמה העצמאית של העולים כגורם מעצב בזהות הישראלית, מעבר לדימויים הסטריאוטיפיים של חולשה וקיפוח.

העולים שהגיעו לקריית שמונה גילו נחישות יוצאת דופן בעיצוב מציאות חייהם החדשה אל מול גופי הקליטה וניהלו שלושה מאבקים מרכזיים:

- הדחת מנהל המעברה אליעזר קרול
- התעקשות על חינוך דתי למרות לחצי הקיבוצים בסביבה
- החלטה קולקטיבית על עזיבת היישוב לטובת הקמת מושבים חקלאיים

ניתן להרחיב במאמר של פרופסור אמיר גולדשטיין:

על יוזמה ונחישות : כיצד עיצבה קבוצת עולי תימן שייסדה את קריית שמונה את מציאות חייה בארץ:

<https://www.researchgate.net/publication/350135412>